

+ příležitosti a rizika

Euroregionu
Nisa

DOPRAVA
HOSPODÁŘSTVÍ
VZDĚLÁNÍ
CESTOVNÍ RUCH
ÉKOLOGIE
SPOLUPRÁCE SLOŽEK IZS
VEŘEJNÁ BEZPEČNOST
VYTVÁŘENÍ PODMÍNEK PRO ROZVOJ A SPOLUPRÁCI
STATISTIKA
ZDRAVOTNICTVÍ
KULTURA
VĚDA
FINANCE
SPORT
ENERGETIKA
SOCIÁLNÍ TÉMA

ých hor / Most v trojmezi / Zka
/ Přeshraniční společná údržb
do 12 tun / Kvalitní přeshrani
atě / Obnovení starých tratí / K
íci přeshraniční dopravní spoje
ářských komor / Rozdílnost ve
e / Kvalita vzdělávání / Přeshra
v cestovním ruchu / Turistické
benovka / Singltrek / Jizerská m
v v příhraničních tocích / Povoc
Udržení krajinného rázu v příhr
čních lesních požárů / Jazykov
vaných záchranných složek (IS
ost / Přeshraniční kriminalita /
nace / Rychlá přeshraniční zdra
zeí / Inkubátor / Nedostatek fin
droje / Technoparty v příhranič

Vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou publikace, která se dopodrobna zabývá Euroregionem Nisa, první příhraniční organizací svého druhu ve střední a východní Evropě. Její historie vstoupí již brzo, za dva roky, do třetího desetiletí. Ano, skutečně už tak dlouho v jejím rámci Češi, Němci a Poláci spolupracují. Symbolicky je propojuje právě řeka Nisa, která dala euroregionu jméno – v říčním korytě se na bodě, zvaném trojmezí, hranice jejich zemí stýkají.

Za bezmála třicet roků svého působení přišel Euroregion Nisa s mnoha zajímavými a užitečnými projekty, které slouží nejen obyvatelům příhraničí, ale i jeho návštěvníkům. Dnes již vnímáme jako samozřejmost kulturní výměnu a obohacení mezi českými, polskými a německými umělci, sezonní turistické přeshraniční spoje, společnou práci v oblasti vědy, výzkumu a vývoje či podnikatelské projekty.

Pro rozvoj příhraničního území je však nutné přicházet s dalšími projekty, které zvýší přitažlivost a zároveň konkurenceschopnost euroregionu. Měly by stírat kulturní, ekonomické a jazykové rozdíly mezi národy a odbourat bariéry, vzniklé za dob uzavření tohoto místa neprostupnými státními hranicemi.

Proto vznikla i tato publikace. Obyvatelé Libereckého kraje, Dolnoslezského vojvodství a Svobodného státu Sasko si díky ní připomenou, v jak jedinečném místě, plném nových příležitostí žijí. Zároveň jsou to ale i oni sami, kteří kouzlo tohoto regionu vytvářejí a určují jeho budoucnost. Stačí málo: přijít s nápadem. Kanceláře Euroregionu Nisa v Žitavě, v Liberci nebo v Jelení Hoře už na ně čekají.

Martin Půta
hejtman Libereckého kraje

DOPRAVA – SILNICE

1. Dopravní propojení Jizerských hor
2. Most v Trojmezí
3. Zkapacitnění mezinárodních silnic
4. Navigace a orientace návštěvníků v příhraničních oblastech
5. Přeshraniční společná údržba komunikací a silnic
6. Nedostatečný počet hraničních přechodů pro nákladní autodopravu do 12 tun

DOPRAVA – ŽELEZNICE

7. Kvalitní přeshraniční osobní přeprava na železnici
8. Zvýšení rozvoje nákladní železniční dopravy
9. Rychlostní přeshraniční tratě
10. Obnovení starých tratí

DOPRAVA – VEŘEJNÁ

11. Rozvoj integrované přeshraniční dopravy
12. Společná jízdenka EURO – NISA – TICKET
13. Chybějící přeshraniční dopravní spojení

HOSPODÁŘSTVÍ

14. Bariéry v podnikání
15. Rozdílnost daňové a další legislativy států
16. Spolupráce hospodářských komor
17. Rozdílnost ve veřejné správě
18. Podnikatelská setkávání
19. Zaměstnání cizinců
20. Zprostředkovatelný práce

VZDĚLÁNÍ

21. Kvalita vzdělávání
22. Přeshraniční možnost studia na středních školách
23. Jazykové bariéry

CESTOVNÍ RUCH

24. Přeshraniční marketing v cestovním ruchu
25. Hranice přesahující turistické stezky
26. Cyklostezka Odra-Nisa
27. Kolem Jizerských hor
28. Nová Hřebenovka
29. Singltrek
30. Jizerská magistrála
31. Speciální přeshraniční sezonní spoje

EKOLOGIE

32. Kvalita vody v příhraničí
33. Úbytek vody v příhraničních tocích
34. Povodně neznačí hranice
35. Likvidace invazivních rostlin
36. Zachování kvality lesních porostů
37. Udržení krajinného rázu v příhraničí
38. Hranice přesahující světelný smog
39. Nelegální vývoz odpadů

SPOLUPRÁCE SLOŽEK IZS

40. Rizika přeshraničních lesních požárů
41. Jazyková bariéra IZS
42. Vytváření a aktualizace plánů ISZ
43. Přeshraniční rychlá letecká pomoc

VEŘEJNÁ BEZPEČNOST

44. Drogy nemají hranice
45. Přeshraniční trestná činnost
46. Přeshraniční kriminalita

VYTVÁŘENÍ PODMÍNEK PRO ROZVOJ A SPOLUPRÁCI

47. Rozdílná pravidla dotačních programů
48. Hledání nových partnerství

STATISTIKA

49. Statistické informace

ZDRAVOTNICTVÍ

50. Rychlá přeshraniční zdravotnická pomoc
51. Spolupráce nemocnic

KULTURA

52. Letní přeshraniční festival
53. Divadla
54. Síť muzeí

VĚDA

55. Inkubátor

FINANCE

58. Nedostatek finančních prostředků

SPORT

57. Sport odbourává mentální hranice

FINANCE

56. Nedostatek finančních prostředků

SPORT

57. Sport odbourává mentální hranice

ENERGETIKA

58. Obnovitelné energetické zdroje

SOCIÁLNÍ TÉMA

59. Technoparty v příhraničí

VOLNÉ TÉMA RIZIK A PŘÍLEŽITOSTÍ

60. Vaše přeshraniční aktivita, místo pro váš přeshraniční projekt

+ příležitosti + přízvě

Euroregionu
Nisa

01

Doprava – silnice

Dopravní propojení Jizerských hor

Jizerské hory jsou zajímavou rekreační příležitostí v létě i v zimě. Jejich návštěvníci jsou nejen z Euroregionu Nisa, ale i ze vzdálenějších míst. Pro ně i jejich obyvatele je zcela zásadní a nutná kvalitní dopravní dostupnost a propustnost. Ze severní strany Jizerských hor – od polské strany – je přístup v zimních měsících omezen. Je zavřena komunikace přes Souš, tím se výrazně omezuje dopravní dostupnost Jizerských hor a části Krkonoš ze severní strany.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Během zimního období je podle sněhových podmínek, obvykle od listopadu do dubna, uzavřena část komunikace č. 290 v úseku Souš – Smědava, která vede z Frýdlantu přes Jizerské hory do Harrachova. Důvodem uzavření silnice je ochrana vodního zdroje pitné vody – přehrady Souš. Toto opatření značně omezuje dopravní dostupnost části severního území Jizerských hor od Frýdlantu, Hejnic a horské chaty na Smědavě směrem na Tanvald, Kořenov a Harrachov. Dopravně jsou omezeni místní obyvatelé, ale i turistický ruch v celé této oblasti. Objízdná trasa měří přes 60 km oproti vzdálenosti 30 km při průjezdnosti komunikace č. 290. Dojezdový čas při uzavírací komunikace je navýšen o cca 45 minut. Proto je nutno provést opatření, která v zimních měsících zabezpečí spojení severní a jižní části Jizerských hor při zachování vysoké ochrany vodního zdroje. Je také potřeba vybudovat nová parkovací místa. Řešení je nutné navrhnout s minimálním negativním dopadem na volnočasové využití této části Jizerských hor, zejména zimních lyžařských tras.

POTENCIÁL

Bude celoročně otevřena důležitá komunikace-spojnice severní a jižní strany Jizerských hor, kterou využívají návštěvníci z Německa, Polska i obyvatelé Frýdlantska. Přitom budou zachovány všechny aspekty ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje oblasti Jizerských hor.

02

Doprava – silnice

Most v Trojmezí

Více než 10 let existuje idea přemostění řeky Nisy v prostoru Trojmezí Čech, Německa a Polska. Kromě unikátní stavby, symbolizující srdce Euroregionu Nisa, vznikne nový most, který bude spojovat tři země přímo na hranici Trojmezí. Most bude určen pro pěší a cyklisty.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Stavební projekt bude řešen třemi rozdílnými stavebními a legislativními předpisy v jednotlivých zemích, kterých se stavba dotýká. Stavba bude také náročná na koordinaci pro všechny tři zúčastněné strany projektu. Všemi partnery společně musí být řešen i způsob zajištění dostatečných finančních prostředků. Je nutné dohodnout spolupráci všech tří zemí při kontrole, údržbě a zimní údržbě infrastrukturní stavby mostu v Trojmezí.

POTENCIÁL

Dojde k unikátnímu případu Evropské spolupráce (pilotnímu projektu), který bude vzorem pro další obdobné projekty. Stavba bude jednou z nejzajímavějších turistických atrakcí v Euroregionu Nisa, a to pro turisty z regionu i pro návštěvníky ze vzdálenějších destinací. Svou polohou a funkcí bude most zajímavým místem pro cykloturisty na dálkové mezinárodní cyklotrase Odra-Nisa.

03

Doprava – silnice

Zkapacitnění mezinárodních silnic

Pro udržitelný rozvoj hospodářství a turistického ruchu v oblasti Euroregionu Nisa je důležité kvalitní a kapacitní napojení na evropskou dálniční a mezinárodní silniční síť. Bez kvalitní silniční sítě zůstanou okrajové příhraniční oblasti hospodářskými periferiemi.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Jedna z hlavních tranzitních tras v ERN – silnice I/10 je přetížena nákladní kamionovou dopravou. Mezinárodní silnice je dlouhá cca 47 km a spojuje Turnov, Železný Brod, Tanvald, Harrachov a státní hranici s Polskem. Dále pokračuje do Szklarské Poreby a Jelenie Góry. V době sněhových kalamit je silnice v části Harrachov – Szklarska Poreba často uzavírána pro nákladní, a zejména mezinárodní nákladní dopravu. Na komunikaci je zvýšená nehodovost. Zkapacitnění trasy by výrazně pomohlo i turistickému ruchu, protože v dopravních špičkách při odjezdu a příjezdu návštěvníků Jizerských hor a západních Krkonoš je současná kapacita trasy nedostatečná. Z důvodů komplikovanosti terénu, tj. výškového a směrového vedení nové vozovky a návaznosti na polskou část komunikace je při tvorbě koncepce stavby a přípravě dokumentace nutné mezinárodní projednávání a spolupráce s příslušnými ministerstvy na polské a české straně.

POTENCIÁL

Dojde ke zkapacitnění silnice I10 jako regionálně významné mezinárodní trasy, která je napojena na síť TEN-T. Toto významné propojení jihu a severu území Euroregionu nebude v zimních měsících uzavíráno. Tak v zimním období nevzniknou další kapacitní nároky na objízdné trasy.

04

Doprava – silnice

Navigace a orientace návštěvníků v příhraničních oblastech

V příhraniční oblasti Trojmezí je celá řada turisticky zajímavých míst, která nejsou navštěvována z důvodů chybějícího nebo nedokonalého navigačního systému. Potenciál cestovního ruchu v regionu proto není dostatečně využit.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Na všech třech stranách existuje na hlavních silnicích kulturní a turistické značení podle národních podmínek. Jedná se zpravidla o hnědobílé tabule a šipky bez dalšího jednoduchého popisu. Jejich umístování a rozšiřování často naráží na administrativní problémy. Popis turistických a kulturních cílů je na tabulích zpravidla jen v národním jazyce. Není také provedeno značení všech turisticky zajímavých míst v Euroregionu Nisa. Proto je vhodné navigační značení doplnit o chybějící objekty a vhodně doplnit stávající značení o další jednoduchý popis v jazycích ostatních států z Trojmezí. Toto doplnění však naráží na legislativní omezení, které v jednotlivých státech omezuje označení v cizích jazycích, případně umožňuje označit pouze vybrané kulturní a turistické cíle. Nabízí se tedy i možnost najít jinou formu značení, která by byla v souladu s legislativou.

POTENCIÁL

Cíleně zlepšit navigaci a orientaci návštěvníků v Euroregionu Nisa. Zvýšit tak dostupnost turistických atraktivit. Z Trojmezí postupně vytvořit zajímavou turistickou destinaci.

05

Doprava – silnice

Přeshraniční společná údržba komunikací a silnice

V území Euroregionu Nisa je téměř 10 tisíc km okresních a krajských silnic. Na každé straně jednotlivých států Euroregionu Nisa je zajištěna jejich letní a zimní údržba. V hůře (špatně) dostupných příhraničních oblastech by bylo výhodné vzájemné propojení systémů údržby vozovek. Chybí také vzájemná koordinace při opravách a rekonstrukcích silniční infrastruktury.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Společná reciproční přeshraniční údržba silnic a komunikací by vyřešila časově náročnou dostupnost údržby některých společně vybraných úseků. Na každé straně ERN je zpracován plán letní a zimní údržby a jsou určeni správci komunikací. Tito správci mají dostatečné technické vybavení. Největší problém je zajistit dostatečnou kapacitu kvalifikovaných pracovníků. Vzájemná výpomoc přeshraničních partnerů, by mohla být také byla využívána v definovaných krizových situacích z důvodů velmi špatných meteorologických podmínek. Pro využití této příležitosti je například nutno zajistit znalost a dodržování legislativy sousedních zemí.

POTENCIÁL

Propojením údržby komunikací a silnic dojde k synergickému efektu, který zjednoduší a zlepší jejich údržbovou obslužnost v Euroregionu Nisa. Došlo by zmírnění dopadu kalamitních událostí při rychlých změnách meteorologických podmínek. Údržba komunikací by mohla být pro všechny strany ekonomicky výhodnější.

06

Doprava – silnice

Nedostatečný počet hraničních přechodů pro nákladní autodopravu do 12 tun

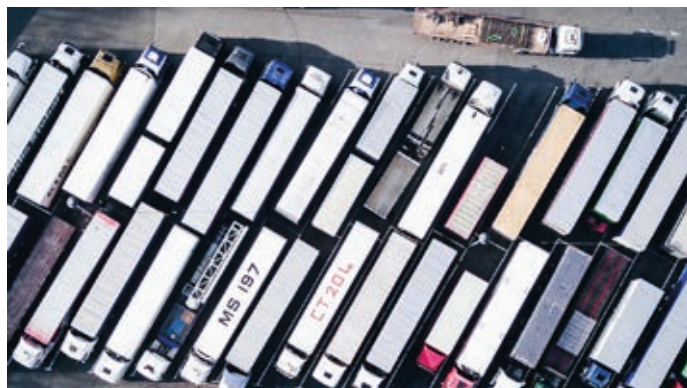
Krátce po politických změnách v roce 1989 bylo v ERN pouze 7 hraničních přechodů. Těsně před vstupem zemi z Trojzemí do schengenského prostoru už fungovalo téměř 50 silničních i železničních přechodů pro automobily, cyklisty a pěší. Přes tento pokrok je stále nedostatek hraničních přechodů pro nákladní automobilovou dopravu s nosností komunikací do 12 tun (t).

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Pro kamionovou dopravu má každá strana ERN jeden přechod bez omezení a několik dalších, s omezením podle hmotnosti vozidel na 12 t nebo na 6 t. Při uzavírce přechodů s omezením hmotnosti do 12 t, a to z technických nebo meteorologických důvodů, vzniká nutnost využívání dalších vedlejších komunikací a silničních přechodů. Některé objízdné trasy nemají dostatečnou nosnost. Je nutné provést rekonstrukci vybraných vozovek vedoucích na hraniční přechody s omezením hmotnosti do 6 t tak, aby zde mohla jezdit vozidla s hmotností do 12 t. Pro zvýšení počtu hraničních přechodů pro autodopravu do hmotnosti 12 t je nutno společně vytipovat nové trasy v jednotlivých příhraničních částech ERN, tak aby existoval dostatečný počet těchto přechodů a nedošlo ke zbytečné zátěži obyvatelstva hlukem a emisemi. Velkým problémem souvisejícím s rozšířením nákladní dopravy do 12 t mohou být těžko splnitelné podmínky obcí dotčených novou dopravou.

POTENCIÁL

Dojde ke zlepšení dopravní prostupnosti hranice pro nákladní automobily s hmotností do 12 t a rozložení nákladní přepravy na větší počet silnic.

07

Doprava – železnice

Kvalitní přeshraniční osobní přeprava na železnici

Přes postupná zlepšování komfortu přepravy v osobních vlacích nedosahují regionální tratě na území ERN stále úrovně, která je obvyklá ve vyspělých zemích. Tedy úrovně, která by měla potenciál zvyšovat počet cestujících v osobní dopravě na železnici přesunem z individuální automobilové osobní dopravy.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Pro další zlepšení komfortu přeshraniční přepravy na železnici musí být neustále zlepšován technický stav celých přeshraničních tratí. Ten umožní zvýšit dopravní rychlost a tím sníží časovou náročnost na dopravu. Je také nutno stavět novou infrastrukturu související s osobní dopravou na železnici. Jde hlavně o výstavbu bezbariérových železničních nástupišť a záchytných parkovišť u uzlových a významných železničních stanic. Pro cestující musí být také zjednodušeno a zrychleno odbavování. V soupravách na sítěžních (důležitých) vlakových spojích by měly být dostupné veřejné wifi sítě. Jednotliví dopravci mohou nabízet i další individuální zlepšení komfortu dopravy.

POTENCIÁL

Neustálým zvyšováním komfortu pro přepravu osob na železnici v celém území ERN je možno dosáhnout zvyšování počtu cestujících na železnici.

08

Doprava – železnice

Rychlostní přeshraniční trať

Alternativou pro nákladní automobilovou dopravu může být železniční nákladní doprava. Musí jí však být konkurenceschopná zejména rychlostí přepravy zboží a přepravní kapacitou. Proto je nutno usilovat o modernizaci železničních tratí.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Základními podmínkami pro rozvoj nákladní železniční dopravy je co nejbližší napojení regionálních tratí na rychlostní železnice v zejména v místech, kde je rozvinutý průmysl nebo v místech, kde toto spojení zcela chybí. Přes území ERN ze severu na jih nevede žádná rychlostní železnice. Jsou zde pouze železniční tratě vybudované v minulém i předminulém století. Na některých tratích byly provedeny rekonstrukce bez zásadního zvýšení přepravních rychlostí. Ke zvýšení konkurenceschopnosti nákladní železnice by výrazně napomohlo vybudování plánované rychlostní železnice Praha – Mladá Boleslav – Liberec – Wrocław. Tato trať vede územím, v kterém je silně zastoupen automobilový průmysl. Jsou zde montovány automobily Škoda a vyráběny komponenty pro automobily všech evropských značek.

POTENCIÁL

Protože další zvyšování přeshraniční silniční nákladní dopravy je z kapacitních důvodů stále obtížnější, je nutná výstavba rychlostní mezinárodní železniční tratě napojené na další rychlostní evropské tratě TNT.

Rychlostní přeshraniční trať

Rychlostních tratí vytvářejí výrazné předpoklady pro rychlou a pohodlnou dopravní dostupnost dané lokality ze vzdálenějších míst. Existence rychlostních, případně vysokorychlostních tratí také zlepšuje dostupnost daného území pro jeho návštěvníky ze vzdálenějších míst. Původně okrajové příhraniční oblasti tak ztrácejí svoji nevýhodnou pozici.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

V plánu rozvoje přeshraniční železniční dopravy je výstavba rychlostní železnice Praha – Wrocław. Pro tuto železniční trať jsou v tuto chvíli uvažovány dva možné koridory: Praha-Hradec Králové-Trutnov-Wrocław nebo Praha – Mladá Boleslav – Liberec – Wrocław. Budování železničního koridoru je ve stadiu zpracování studií proveditelnosti. Nový koridor, který by vedl po trase Praha-Mladá Boleslav-Liberec-Wrocław, by nahradil starou železniční trať, plánovanou a budovanou již v 19. století. Ta je bez zásadních konstrukčních změn koncipována na dnes již nevyhovující rychlosti dopravy. Neexistence rychlostní přeshraniční tratě je velkým hospodářským handicapem celého příhraničního území.

POTENCIÁL

Nový železniční rychlostní koridor vedoucí přes území ERN by výrazně zkvalitnil železniční infrastrukturu území Euroregionu a pomohl by i ke zvýšení kapacitního využití napojujících se regionálních tratí.

Obnovení starých tratí

V roce 2010 byla po 65 letech pauzy obnovena pravidelná doprava na železniční trati mezi Harrachovem a Szklarskou Porebou. Po pozitivní zkušenosti s využíváním této tratě je zájem obnovit i další zrušené železniční tratě. Jedná se trať Rumburk – Seifhennersdorf a trať Jindřichovice pod Smrkem – Mírsko.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Důležitou tratí, která by mohla být obnovena, nebo i nově vybudována, je trať Rumburk – Seifhennersdorf. Přičemž trať po nově vybudované trase by výrazně zkrátila časovou náročnost přepravy místních obyvatel zejména na české straně. Jde o železniční trať, která by výrazně zlepšila dopravní dostupnost celé oblasti v trase Bad Schandau, Sebnitz, Rumburk, Varnsdorf, Liberec a byla by využívána pro denní dojíždění obyvatel tohoto území. Před 70 lety byla zrušena trať z Jindřichovic pod Smrkem do polského Mírsku. Nyní se uvažuje na české i polské straně o jejím obnovení. Na české straně je nutné vybudovat asi 1,4 kilometru tratě, zbylých více než dvanáct kilometrů by se muselo položit v Polsku. Příprava ke zprovoznění je ve stadiu zadání studie proveditelnosti, kterou bude zadávat polská strana. Obnovená trať je v turisticky zajímavé oblasti. Nacházejí se zde lázně na české i polské straně, lanovka na Stóg Izerski aj.

POTENCIÁL

Jednalo by se o nadnárodní česko-polský projekt a česko-německý projekt s pozitivním dopadem pro místní obyvatele a pro rozvoj turistického ruchu na daném území jednotlivých států.

11

Doprava – veřejná

Rozvoj integrované přeshraniční dopravy

Integrovaná přeshraniční doprava je udržitelnou alternativou pro automobilovou dopravu. Pro další rozvoj veřejné dopravy je nutné cestujícím nabídnout jednoduše dostupné informace o dopravních spojeních i jednoduchý a rychlý nákup jízdenky.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Pro rozvoj integrované přeshraniční dopravy v Euroregionu Nisa je nutné vytvořit platformu pro vzájemné a cílené setkávání dopravních odborníků, pracovníků ze státních dopravních institucí, místních samospráv a organizací zajišťujících vlastní dopravní kapacity. Tato setkávání by měla sloužit ke stanovení strategie na více úrovních, zejména na odborné rovině, která bude dlouhodobě podpořena politickými zástupci jednotlivých zemí a dalšími společnými měkkými aktivitami, vedoucími k realizaci společných cílů v integrované přeshraniční dopravě.

POTENCIÁL

Vytvořit dlouhodobé, kvalitní a společné mezinárodní podmínky pro rozvoj integrované přeshraniční dopravy.

12

Doprava – veřejná

Společná jízdenka EURO – NISA – TICKET

Na území ERN je přes 10 let zavedena a využívána jednodenní přeshraniční jízdenka EURO-NISA-TICKET (ETN). Tato společná jízdenka musí nabízet stále širší možnosti užívání a vytvářet tím příležitosti pro rozšiřování okruhu svých zákazníků.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Od roku 2004 byl postupně ve veřejné dopravě zaváděn ETN pro oblast Trojzemí. Dnes využívá tuto jízdenku ročně cca 250 tisíc cestujících. Pro další rozvoj ETN a jeho zlepšenou ekonomickou výtěžnost je nutno upravit a rozšířit existující tarify, které jsou zatím k dispozici jen pro jednotlivce nebo 5 osob. Současně používané jízdenky jsou platné jeden kalendářní den. Novými tarify by mohly být například víkendová jízdenka, sedmidenní jízdenka atd. Dále je možné rozšířit používání ETN z železniční dopravy i na další druhy veřejné a hromadné dopravy. ETN je vhodné využít pro distribuci zvýhodněných balíčků pro vstup do galerií, muzeí a dalších turistických atrakcí. Nová řešení ETN je nutno podpořit marketingem pro zvýšení povědomosti o této jízdence a dalším technickým vybavením, které využívání EURO-NISA-TICKETU v Euroregionu zvýší.

POTENCIÁL

Rozvoj tarifní nabídky ETN pro cestování a vstup do muzeí, galerií a jiných turisticky navštěvovaných míst v ERN by podpořilo turistický ruch v celém Euroregionu Nisa.

13

Doprava – veřejná

Chybějící přeshraniční dopravní spojení

V Euroregionu Nisa existují zajímavá turistická místa a oblasti, která jsou veřejnou hromadnou dopravou špatně přístupná, nebo dokonce prakticky nedostupná. Trend posledních let směřuje k vyššímu využívání hromadných dopravních prostředků při dopravě přes hranici.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Dopravní nedostupnost některých míst a oblastí je dána chybějícími nebo špatně navazujícími spoji různých dopravců. Jejich spolupráce při zabezpečování přeshraničních spojení je klíčová. Návaznost jednotlivých spojů a druhů dopravy bez zbytečných časových prodlev, s přiměřenou časovou rezervou pro přestup a pro případné zpoždění spojů je velmi důležitá. Chybějící spoje mohou být případně doplněny novými dopravními spojeními. Ty mohou být zavedeny na základě sdílení dat o přepravených cestujících a na základě požadavků na dopravu z územně správních orgánů. Zároveň je nutno řešit kvalitu příhraničních mezinárodních tratí.

POTENCIÁL

Zlepšení přeshraniční dopravní dostupnosti špatně dostupných míst a oblastí v Euroregionu Nisa. Zvýšení kapacitního využívání veřejné a hromadné přepravy.

14

Hospodářství

Bariéry v podnikání

Pro zlepšování přeshraniční spolupráce v Euroregionu Nisa stále existují překážky, které brzdí rozvoj podnikání, řemesel a služeb. Rozvoj podnikání v regionu je vždy podmíněn podporou podnikatelského prostředí daným státem a jeho národní legislativou. Ta je stále v jednotlivých zemích i nadále rozdílná.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

V Euroregionu stále neexistuje jednotná platforma, společný nástroj, který by cíleně překonával bariéry vyplývající z rozdílné legislativy jednotlivých tří sousedících států. Jednou z možných forem odbourávání stále existujících legislativních bariér a zákonných norem je jejich lepší dostupnost a přístup k jejich výkladu. Tato možnost by výrazně pomohla k rozvoji přeshraničního podnikání v ERN. Živnostníci, vlastníci malých a středních podniků obvykle neznají legislativu sousedících států. Neznají ani všechny současné existující informační zdroje. Přístup k informacím o povinnostech a právech při podnikání je tak pro ně časově a finančně náročný. Je vhodné najít a vytvořit společný jednotný nástroj pro podnikatele všech tří zemí v Euroregionu Nisa, který by společně odbourával legislativní bariéry brzdící přeshraniční podnikání. Jejím základem může být například právní a ekonomický servis, poskytovaný Kontaktním centrem česko-polské spolupráce, a další podobné již existující aktivity.

POTENCIÁL

Zjednodušit přístup k legislativním pravidlům s cílem podpořit přeshraniční podnikání živnostníků a malých podniků. Zvýšit tak ekonomickou výkonnost a konkurenceschopnost celého území ERN a podpořit přeshraniční spolupráci živnostníků a podnikatelů.

15

Hospodářství

Rozdílnost daňové a další legislativy států

Samostatnou problematikou a bariérou pro přeshraniční podnikání a ekonomickou spolupráci je daňová legislativa. Po odstranění celních a technických překážek v mezinárodní ekonomické spolupráci zůstávají bariéry například v rozdílných nepřímých daních a v dani z přidané hodnoty.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

U malých podnikatelů a drobných živnostníků existuje v jednotlivých zemích ERN rozdíl v hranici platby DPH za služby a prodej. Výše daně z přidané hodnoty je počítána podle příslušných zákonů v zemi, kde je výrobek spotřebován, a rozdílné jsou i finanční limity tržeb živnostníků, od kterých se DPH povinně platí. Vznikají tím rozdílné podmínky pro konečnou cenu výrobků nebo služeb pro podnikatele v zemi jeho sídla podnikání, oproti zemi, v které nabízí svoje výrobky nebo služby. Existují tak nerovné podmínky pro domácí a zahraniční uchazeče o zakázku. Ty jsou ještě doprovázeny dalšími administrativními činnostmi spojenými s odvodem DPH. Dalším problémem je neznalost základních povinností vyplývajících ze zákonných povinností při podnikání v sousední zemi, které mohou být příčinou finančních sankcí při jejich nesplnění.

POTENCIÁL

Zvýšit znalost daňové a další legislativy u podnikatelů a sjednotit (nebo alespoň sblížit) daňovou legislativu. Zjednodušit tím podnikatelům a živnostníkům podnikání v sousedním státu. Zvýšit provedenými změnami konkurenční prostředí v rámci území ERN a následně tím zvýšit ekonomickou výkonnost celého území ERN.

16

Hospodářství

Spolupráce hospodářských komor

V jednotlivých zemích ERN jsou založeny instituce typu hospodářských komor. Ty sdružují podnikatele a firmy do organizací, které hájí jejich podnikatelské zájmy. Pro trvalý hospodářský rozvoj je nezbytná jejich přeshraniční kooperace, která povede k synergii společných výsledků.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Podporu přeshraniční spolupráce zajišťují v ERN hospodářská komory z regionů jednotlivých států. Jde o organizace IHK Dresden, Izba Gospodarcza, Krajská hospodářská komora Liberec. Další podporu podnikatelům poskytují instituce územní samosprávy, komerční poradenské organizace nebo speciálně zaměřené subjekty. Neexistuje však zcela jednotná platforma pro poskytování základních a rychlých informací. Hospodářské komory v jednotlivých zemích nejsou založeny na stejných principech, o jejich odborné činnosti a pomoci nemají vždy podnikatelé dobrou znalost, proto je nevyužívají. Informace hospodářského typu slouží pro okamžitou orientaci při realizaci přeshraničního podnikání. Pro podnikatele jsou dnes získané informace mnohdy nejednoznačné a časová náročnost pro jejich získání je mnohdy tak velká, že v době jejich získání jsou pro už prakticky bezcenné. Proto je vhodná užší spolupráce hospodářských komor jednotlivých zemí, ale zároveň je nutná propagace jejich činností, kterými podporují přeshraniční podnikání. Užší spolupráce všech subjektů podporující přeshraniční podnikání a jejich spolupráce by mohla vést například ke vzniku jednotného informačního nástroje, přeshraničního portálu.

POTENCIÁL

Strategicky rozvíjet přeshraniční spolupráci jednotlivých hospodářských komor a podnikatelských subjektů s cílem dosáhnout rovnoměrného a udržitelného hospodářského rozvoje na celém území ERN.

17

Hospodářství

Rozdílnost ve veřejné správě

Veřejná správa ve všech třech zemích zajišťuje pro obyvatele Euroregionu Nisa základní veřejné služby a činnosti. Systém veřejné správy je však v každé zemi odlišný a stává se překážkou pro každodenní život v příhraničí. Proto je vhodné neustále odstraňovat rozdíly ve veřejné správě v celém území ERN.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Zásadním krokem pro lepší fungování veřejné správy jednotlivých zemí Euroregionu je její efektivnost. Rozdílnost jednotlivých zemí ve veřejné správě někdy vytváří těžko překonatelné bariéry i při spolupráci na projektech, na kterých mají země společný zájem. Jedná se zejména o realizaci přeshraničních projektů, které potřebují koordinaci a přeshraniční spolupráci veřejné správy ze dvou nebo více zemí. Dále například při potřebě strategického a územního plánování celého ERN pro přípravu a realizaci projektů dopravní infrastruktury. Proto je nezbytné dobře znát základní rozdíly ve veřejné správě a postupně realizovat společné kroky ke zmenšování a odstraňování rozdílů ve veřejné správě v celém území ERN všemi možnými formami včetně průběžného odstraňování bariéry jazykové.

POTENCIÁL

Zvýšit znalost fungování veřejné správy u přeshraničních sousedů. Snižovat a společnými silami postupně procesně odbourávat rozdílnost v postupech a výkonech veřejné správy mezi jednotlivými zeměmi ERN. Vytvořit a sjednotit postupy k dosažení společných hospodářských zájmů.

18

Hospodářství

Podnikatelské setkávání

Obchodní spolupráce mezi jednotlivými podniky je důležitá pro ekonomický rozvoj celého euroregionu. Pro vznik nových obchodních partnerství jsou vhodná opakující tematická přeshraniční podnikatelská setkávání. Tato partnerství mají velký podíl na odstraňování obchodních překážek.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Podnikatelská setkávání vytvářejí prostor pro dobrou orientaci v podnikatelském prostředí v sousedních zemích. Mohou podpořit zejména malé a střední podnikání. Musí se konat pravidelně, tematicky mohou být vždy různě zaměřena na určitý segment trhu nebo obor týkající se výroby či služeb. Těchto setkávání by se měly účastnit i organizace státní správy (např. celní správa) a organizace místních samospráv. Při obdobných setkáních se navazuje nová ekonomická spolupráce a partnerství. Ta jsou obvykle zaměřena na společné cíle a projekty. Výsledek spolupracujících subjektů hospodářsky a ekonomicky posiluje všechny partnery. Velkou výhodou pro přeshraniční partnerství v Trojzemi je malá dopravní vzdálenost spolupracujících subjektů.

POTENCIÁL

Pravidelná podnikatelská přeshraniční setkávání představují významnou příležitost pro ekonomickou příhraniční spolupráci malých a středních podniků. Nově vzniklá přeshraniční partnerství a spolupráce mohou významně přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti celého Trojmezí.

Zaměstnání cizinců

Možnost pracovat v jiném státě, ale přitom stále bydlet ve své zemi a pravidelně dojíždět za prací má v EU zvláštní postavení. Tato možnost se nabízí zejména obyvatelům v příhraničí. V jednotlivých zemích EU ale neexistuje jednotná definice pojmu přeshraniční pracovník, přičemž pracovníci podléhají předpisům státu, v kterém jsou zaměstnáni.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Předpisy jednotlivých států pro zaměstnance v pracovním poměru jsou v jednotlivých zemích v Trojzemí rozdílné. Rozdíly se týkají zejména podmínek ve zdravotním pojištění, nástupu mateřské dovolené, pobírání podpory při ztrátě zaměstnání (nezaměstnanosti), pobírání starobního důchodu, zdanění příjmu a rodinných dávek pro děti. Flexibilita přeshraničního pracovního trhu je i z těchto důvodů pro malé a střední podnikatele poměrně malá. Zaměstnavatelé, kteří nemají s touto problematikou zkušenosti a potýkají se s nedostatkem zaměstnanců, jsou omezováni i neznalostí uvedených rozdílů. Mají tudíž velké administrativní problémy s překonáním bariér souvisejících s touto problematikou, které mnohdy neumí překonat. To jim znemožní získat rychle potřebné a kvalitní zaměstnance. Se zaměstnáváním cizinců je nutné též provádět preventivní opatření pro zamezení vzniků šedé ekonomiky formou zaměstnávání na černo.

POTENCIÁL

Vytvořit podmínky pro flexibilní pracovní trh v ERN, který bude konkurenceschopný a bude flexibilně reagovat na změny ekonomiky a trhu práce v jednotlivých státech Trojzemí i přes rozdílné zákonné předpisy.

Zprostředkovatelný práce

Pro dobré využití ekonomického potenciálu území Trojmezí je důležité podporovat co nejpružnější trh pracovní síly. K jeho rozvoji a zachování by mohly přispět přeshraniční zprostředkovatelný práce.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Informace o pracovních možnostech a volných pracovních místech v sousední zemi jsou omezené. Velké, většinou nadnárodní firmy jsou schopny v sousední zemi realizovat náborové kampaně pracovníků pro získání jejich většího počtu. Možnosti při náboru pracovníků v nízkých počtech jsou pro menší firmy omezené. Pro zlepšení této situace by bylo vhodné, aby informace o volných místech byly shromažďovány u jednoho subjektu, který zprostředkovává práci v jednotlivých zemích Trojmezí. Zároveň je nutno zabezpečit dostatečnou propagaci těchto subjektů. Tyto zprostředkovatelný práce by údaje o volných místech vzájemně přeshraničně sdílely.

POTENCIÁL

Zmapovat přeshraniční pracovní trh Trojmezí a vytvořit podmínky pro flexibilní přeshraničních trh práce.

21

Vzdělávání

Kvalita vzdělávání

Bohatství Euroregionu je založeno především na vzdělání jeho obyvatel. V dnešní době rozvíjejících se moderních technologií jsou vyžadovány stále nové znalosti a dovednosti pracovníků. Zejména příhraničním oblastem s nízkou vzdělaností obyvatelstva tak hrozí zaostávání a postupný hospodářský úpadek.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Možnosti vzdělávání na základních školách v jiné, než rodné zemi jsou v rámci ERN omezené a nedostatečné. Základní školy většinou mezi sebou neudržují pravidelné kontakty. V území se nevytvářejí žádné systémové předpoklady k tomu, aby žáci a žákyně mohli absolvovat pravidelné výměnné výukové programy v sousední zemi. Tyto programy by měly u žáků rozvíjet nové schopnosti a dovednosti a zároveň postupně přirozenou cestou snižovat existující bariéry v území ERN, které jsou dány státními hranicemi.

POTENCIÁL

Již na základních školách netradiční formou výuky eliminovat vznik jazykových, kulturních, sociálních a zvyklostních bariér, vyplývajících z tradičního rozdělení území ERN státními hranicemi.

22

Vzdělávání

Přeshraniční možnost studia na středních školách

Kvalitní odborné vzdělávání, včetně znalostí cizích jazyků, patří mezi základní předpoklady pro dobré uplatnění na trhu práce. Možnosti studia na středních školách na druhé straně hranice jsou však pro studenty neznámé a nejsou využívány.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Každá strana ERN disponuje dostatečným množstvím možností pro studium na středních školách s obecným nebo speciálním odborným zaměřením. Velkým problémem však je různá struktura školství v jednotlivých zemích. Zejména je problematické vzájemné uznávání platnosti maturitních zkoušek v jiném státu, než kde byla maturitní zkouška úspěšně vykonána. Tento problém v podstatě zcela omezuje možnost studia na speciálně oborově zaměřených středních školách v jiné zemi ERN.

POTENCIÁL

Vytvořit základní předpoklady pro studium studentů na středních školách ze všech států Trojmezí, včetně vzájemného uznávání maturitních zkoušek v těchto zemích.

Jazykové bariéry

Rozdílnost jazyků v euroregionu je trvalou bariérou pro komunikaci mezi jeho obyvateli. I přes podporu výuky jazyků na školách různého stupně zůstává malá znalost cizího jazyka často základní příčinou nedostatečné komunikace, která vede ke vznikům předsudků, neznalostí a nepochopení kulturních odlišností jednotlivých zemí.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Základní bariérou v Euroregionu Nisa je jazyková bariéra, která se odbourává velmi pozvolna. Existuje možnost jejího přirozeného odbourávání formou výuky jazyka v základní škole v jiné než rodné zemi. Možnosti vzdělávání na základních školách v jiné, než rodné zemi jsou v rámci ERN nedostatečné a málo využívané. Základní školy většinou neudržují mezi sebou pravidelné kontakty. Nevytvářejí se žádné cílené organizační předpoklady ani příležitosti k tomu, aby noví žáci a žákyně mohli základní školu absolvovat v sousední zemi. Rodiče nemají dostatek informací o možnostech a podmínkách této základní formy vzdělávání svého dítěte. Tím se velmi omezují možnosti výuky cizího jazyka v sousední zemi.

POTENCIÁL

Snižovat jazykové a další bariéry možnostmi využití absolvování základního vzdělání v jiném státě v cizím jazyce. Připravit pravidelné cílené jazykové programy v základních školách Euroregionu Nisa.

Přeshraniční marketing v cestovním ruchu

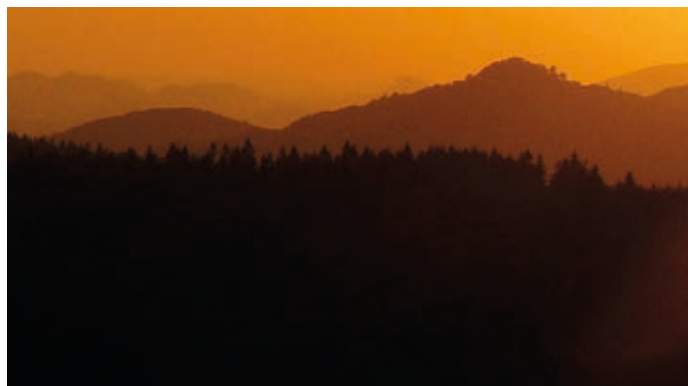
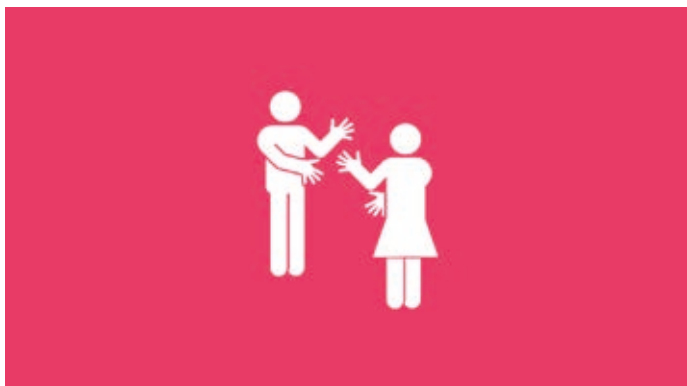
Na každé straně Euroregionu Nisa existuje hodně zajímavých turistických cílů. Dosud ale nebyl dostatečně využíván přeshraniční marketing cestovního ruchu tak, aby na jednotlivá turistická místa přijíždělo více turistů z druhé strany hranice. Přeshraničním marketingem lze tak oslovit nové zájmové skupiny turistů a návštěvníků ze sousední země.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Od vytvoření Euroregionu byla realizována celá řada projektů se zaměřením na rozvoj a propagaci cestovního ruchu v jednotlivých turistických destinacích v Polsku, Německu i Česku. Tyto projekty byly většinou součástí obnovy starých turistických cílů nebo budování cílů nových. Propagace byla zaměřena především na návštěvníky, kteří již do oblasti přijeli. Pravidelná cílená přeshraniční propagace jednotlivých turistických cílů, realizovaná po celém Euroregionu, tj. i v ostatních zemích Euroregionu Nisa, chybí. Je zřejmé, že turisticky zajímavé cíle jedné země nejsou v dalších dvou zemích Trojzemí turistům dostatečně známé. Je proto nezbytné marketingově cíleně oslovovat potenciální návštěvníky v sousedních zemích po celém území Euroregionu Nisa.

POTENCIÁL

Zvýšení povědomí o turistických zajímavých cílech v sousedních zemích a zvýšení turistického potenciálu celého území Trojzemí. Tím se zároveň zmenší nápor turistů na již přetížené turistické lokality.

25

Cestovní ruch

Turistické stezky překračující hranice

Hranice mezi Českou republikou, Německem a Polskem tvoří pohoří s poměrně hustou sítí turistických stezek. Ty vedou návštěvníky k turisticky zajímavým kulturním, historickým nebo přírodním cílům.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Turistické stezky vedou také blízko státních hranic, často je překračují a vedou další příhraniční zemí. Ne vždy je pokračující turistická cesta nebo cyklostezka v obou zemích stejné kvality. Neočekávaná změna kvality cesty pak může přinášet problémy méně zdatným turistům a hlavně cyklistům. Při plánování turistické trasy na mapě může návštěvník stěží předpokládat, že v průběhu cesty dojde k náhlému zhoršení kvality trasy. Je proto vhodné, aby při opravách stávajících nebo výstavbě nových cest byla včas zahájena přeshraniční spolupráce sousedních zemí.

POTENCIÁL

Společná koordinace a součinnost zaměřená na zlepšení turistických přeshraničních stezek odstraní rozdíly v jejich kvalitě a tím dále podpoří rozvoj příhraničního cestovního ruchu.

26

Cestovní ruch

Cyklostezka Odra-Nisa

Mezinárodní cyklotrasa Odra-Nisa začíná České republice u pramene Lužické Nisy. Prochází územím tří států: Česka, Německa a Polska. Začíná v nadmořské výšce 640 m a končí u Severního moře na ostrově Uznamem u města Ahlbeck. Její celková délka je cca 630 km.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Projekt mezinárodní cyklotrasy Odra-Nisa začal být realizován roku 2011. Cílem projektu je, aby celá tato cyklotrasa vedla mimo silnice s automobilovým provozem a byla co nejbližší vodním tokům Odře a Nise. Cyklostezka je svojí délkou na tomto území neobvyklá. Na začátku trasy v délce několika desítek km od pramene je terén velice členitý. Udržení takového výškového profilu cyklotrasy tak, aby nebyl fyzicky příliš namáhavý, je velice náročné finančně i stavebně. Cyklostezka je budována postupně po jednotlivých částech. Její dokončení v celé délce se předpokládá až po roce 2021.

POTENCIÁL

Dokončit v co nejkratším období cyklotrasu Odra-Nisa, vedenou mimo silnice s automobilovým provozem tak, aby měla dobudování i turistickou infrastrukturu, odpovídající Evropským standardům.

Kolem Jizerských hor

Projekt „Kolem Jizerských hor“ se zabývá vybudováním nové mezinárodní česko-polské cyklotrasy. Vznikne cyklistický okruh, který povede v podhůří Jizerských hor. Jeho celková délka bude cca 220 km.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Jedná se o projekt s rozpočtem 3,6 mil. EUR. Páteřní cyklotrasa povede po významných místech kulturního a přírodního dědictví a propojí zajímavá místa na obou stranách hranic Polska a Česka. Partnerem projektu je 20 organizací (města, obce, státní podniky, euroregion, jeden český kraj a polský okres). Projekt je připravován od roku 2014. Z množství zapojených organizací je zřejmé, že jde o unikátní a významný projekt v polsko-českém pohraničí.

POTENCIÁL

Vznikne zcela nový mezinárodní produkt cestovního ruchu, který výrazně zvýší návštěvnost zajímavé a turisticky opomíjené oblasti podhůří Jizerských hor z české a polské strany.

Nová hřebenovka

Původní hřebenovka vedoucí z Lužických hor přes Jizerské hory až do Krkonoš vznikala postupně od roku 1903. Byla inspirována vznikajícími alpskými cestami. S její postupnou obnovou pod názvem „Nová hřebenovka“ bylo započato v roce 2006

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Dnes je Nová hřebenovka dlouhá asi 150 kilometrů. Vede ze Špindlerova Mlýna do Žitavy přes Krkonoše a Jizerské hory. Jde nejkrásnějšími úseky po hřebenech hor. česko-německým a česko-polským pohraničím vedou tři oddělené trasy pro pěší turisty, cyklisty a běžkaře. Trasy jsou navrženy tak, aby nedocházelo ke kolizím mezi pěšími turisty a cykloturisty. Trasa pro pěší vede místy, která jsou turisticky zajímavá, ale zatím byla jen málo využívána. Nová hřebenovka je připravena k prodloužení o dalších třicet kilometrů. Tato trasa je vyprojektována a připravena k realizaci. Není ale zřejmé, kdy budou práce na polské straně zahájeny.

POTENCIÁL

Rozšířením nové hřebenovky vzniknou nová nástupní místa a trasy. Dojde tak k částečnému odlehčení nejvíce exponovaných částí této mezinárodní horské trasy.

29

Cestovní ruch

Singltrek

Hraniční oblasti v Trojzemí jsou příznivé pro budování singltreků. Jedná se o jednosměrnou cyklostezku širokou pro jednoho jezdce a obvykle vedenou lesem. Trasy jsou zpravidla různé obtížnosti. V současné době mají cyklisté u Nového Města pod Smrkem k dispozici stezky o délce 80 km, které vedou přes české i polské území.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Singltrek pod Smrkem začal vznikat v roce 2008, v současné době již nabízí trasy ve čtyřech stupních obtížnosti. Realizace singltreku v Novém Městě pod Smrkem, přivedlo do této odlehle oblasti Jizerských hor mnoho návštěvníků – cyklistů. Místní singltrek je dnes dobře známý zejména v příhraničí, navštěvují ho ale i cyklisté ze vzdálenějších míst. Pro udržitelný rozvoj této nedávno vzniklé sportovně rekreační atrakce je vhodné singltrekové trasy rozšiřovat do celé oblasti Euroregionu Nisa, například na polskou i německou stranu Lužických hor.

POTENCIÁL

Budováním nových singltrekových tras a areálů v dalších horských oblastech na polském, německém a českém území Trojzemí by se zde přirozenou cestou oživil existující turistický ruch. Mohla by zde být vytvořena významná evropská singltreková oblast.

30

Cestovní ruch

Jizerská magistrála

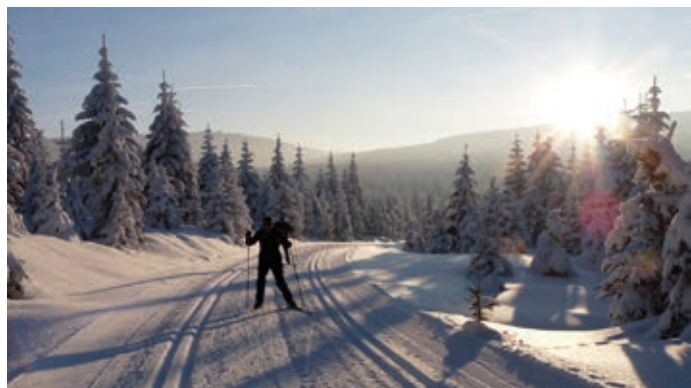
Jizerská magistrála je turisticky celoročně využívaná síť tras vedoucích česko-polskými Jizerskými horami. V zimě je zde ráj pro běžkaře a vede po ni světově známý mezinárodní závod v dálkovém běhu na lyžích „Jizerská 50“ a „Bieg Piastów“. V létě jsou trasy Jizerské magistrály využívány cykloturisty a turisty.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Dnes má Jizerská magistrála celkem přes 200 km udržovaných běžkařských tras. Na tuto délku se magistrála postupně rozšiřovala od roku 1984. Na polské straně Jizerských hor je celkem asi 80 km udržovaných tras. I přes poměrně velkou délku běžkařských tratí jsou dnes páteřní trasy Jizerské magistrály přetíženy běžkaři. Jedinou možností je budovat další nové trasy, nástupní místa a parkoviště pro zimní návštěvníky hor. Nápor turistů, kterému je Jizerská magistrála vystavena, tak bude lépe rozložen.

POTENCIÁL

Rozšířením Jizerské magistrály na polské i české straně Jizerských hor rozloží turistický ruch do většího území. Vytvoří se tak předpoklad pro snížení návštěvnosti již existujících nástupních míst na Jizerské magistrále a částečně se sníží přetížení hlavních běžkařských tras.

31

Cestovní ruch

Speciální přeshraniční sezonní spoje

V Euroregionu Nisa existují zajímavá turistická místa, která jsou přeshraniční veřejnou hromadnou dopravou špatně přístupná. Možností ke zlepšení dostupnosti je zavedení sezonních přeshraničních speciálních spojů, které by zajišťovaly přeshraniční dopravu v zimě pro lyžaře nebo v létě pro cyklisty a pěší turisty.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Ve spolupráci měst a obcí s institucemi oblastní správy zabývající se dopravou a turistickým ruchem je možné vytipovat oblasti, které jsou turisticky zajímavé ale špatně dostupné nebo vůbec nedostupné hromadnou dopravou. V počáteční fázi by mohla každá strana ERN vytipovat pro střednědobý horizont několik zajímavých lokalit, do kterých by se po vzájemné dohodě všech stran zavedlo pravidelné dopravní přeshraniční sezonní spojení.

POTENCIÁL

Zavedení nových přeshraničních sezonních spojů, které umožní navštěvovat turistická místa prostředky hromadné dopravy.

32

Ekologie

Kvalita vody v příhraničí

Zajištění čistoty vody v příhraničních tocích bylo v minulosti velmi zanedbáváno. Proto bylo v posledních pětadvaceti letech vybudováno v euroregionu mnoho nových čistíren odpadních vod. Staré čistírny byly modernizovány tak, aby vyhovovaly evropským normám.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Evropská norma stanovuje, že obce do 2000 obyvatel nejsou povinny vypouštět odpadní vody přes centrální čističku odpadních vod. Existuje proto stále mnoho vodních toků, které jsou znečišťovány odpadní vodou z domácností. Tímto znečištěním trpí tím zejména vodní toky, u kterých jsou soustředěny malé obce s méně než 2000 obyvatel. Ty nemají povinnost své odpadní vody čistit. Je proto nutné se soustředit na budování čistíren odpadních vod i v těchto menších obcích, a pokud to je technicky a ekonomické možné, budovat je pro více menších obcí najednou.

POTENCIÁL

Jedná se o velkou příležitost, jak zvýšit kvalitu malých i velkých vodních toků po celé jejich délce a na celém území Euroregionu.

Úbytek vody v příhraničních tocích

Časté odchylky počasí od průměrných historických hodnot jsou v posledních letech doprovázeny i úbytkem vody v příhraničních tocích. Příhraniční oblasti s úbytkem povrchové vody se stávají tzv. oblastmi sucha. Zadržování vody v příhraniční krajině se stává prioritou.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Změny a výkyvy počasí jsou často označovány jako změny klimatické. Tyto změny ve svém důsledku snižují celkové úhrny vodních srážek a zvyšují jejich časovou a místní nerovnoměrnost. Velmi suchý byl například rok 2018. Důsledkem toho je i ubývání podzemní vody v krajině. To ale není jediný důvod, úbytku vody v příhraničí. Lidé svými zásahy do krajiny často zapříčiňují, že vodní srážky jsou z krajiny rychle odvedeny a voda zde nezůstává. Byly například narovnávány vodní toky, odvodňovány mokřiny, zanikly drobné a malé přírodní nádrže. Není správně hospodařeno na zemědělské půdě. V Euroregionu Nisa je také problémem stoupající těžba hnědého uhlí v dolu Turów. Jeho rozšíření je velkým nebezpečím pro zdroje podzemní vody v příhraničí Česka, Polska i Německa. Prohloubením dolu až o 80 metrů pod hladinu moře může dojít k trvalé změně hydrogeologických podmínek v krajině všech zemí Euroregionu.

POTENCIÁL

Je nutné, aby byla prováděna všechna drobná i větší opatření, která zadrží vodní srážky. Tím bude zamezeno úbytku podzemních vod. Její trvalý pokles a nedostatek by mohl zapříčinit i ekologickou katastrofu v daném území. Je nezbytné, aby byla postupně provedena na území celého Euroregionu Nisa všechna opatření, která vodu v krajině zadrží co nejlépe.

Povodně neznají hranice

Výkyvy v počasí jsou často doprovázeny silnými a vydatnými srážkami. Jejich důsledkem jsou v Trojzemí často rychlé a rozsáhlé povodně, překračující státní hranice. Výstavba protipovodňových opatření vyžaduje koordinaci na všech stranách hranice.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

V roce 2002 zasáhly povodně povodí řeky Smědá, celkové škody byly vyčísleny na cca 200 mil. EUR (3,2 mld. Kč). V roce 2010 se v oblasti Trojzemí vlivem vydatných a dlouhých srážek vyskytly povodně, které zasáhly oblast severních Čech, Sasko a část jihozápadního Polska. Nejvíce postižené byly sídelní oblasti Heřmanice, Raspenava, Chrastava, Hrádek nad Nisou, Frýdlant, Lindava. V Polsku byla zasažena města Bogatynia a Zgorzelec. Škody z této povodně byly několikanásobně vyšší než u povodně v roce 2002 a jsou již většinou odstraněny. Stále však nejsou v provedena taková opatření, aby v případě dalších dlouhodobých nadměrných srážek byly minimalizovány ekonomické škody a nedošlo případně ke ztrátě na lidských životech.

POTENCIÁL

Dokončit potřebná protipovodňová opatření v celém území Euroregionu. Provedená protipovodňová opatření také musí být spojena se zadržováním vody v krajině pro období déletrvajícího sucha.

Likvidace invazivních rostlin

Invazní rostliny jsou problémem všech tří stran Euroregionu Nisa. Největší problém způsobují zejména v korytech příhraničních řek, kde se nekontrolovaně šíří vodním tokem. Jejich likvidace musí být prováděna průběžně, koordinovaně a na všech stranách hranice.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

V Euroregionu Nisa se vyskytují nepůvodní invazivní druhy rostlin zejména v blízkosti vodních toků a řek. Tento problém je nejvíce patrný u řek Nisa a Smědá. Nepůvodní rostliny z povodí řeky Nisy byly před jejich první likvidací mapovány na rozloze až 34 ha. Pro zamezení opakovaného a nekontrolovatelného šíření těchto invazivních rostlin je velice důležité pravidelné mapování jejich výskytu. Při samotné likvidaci invazivních druhů rostlin je důležitý vhodně zvolený postup. Některé druhy se rozšiřují i vegetativně a je nutno zlikvidovat celý porost, aby nedocházelo k obnovování vegetace z ponechaných jedinců.

POTENCIÁL

Zachování původních rostlinných druhů v povodí řek a v území Euroregionu Nisa, které jsou nyní vytěšňovány novými agresivními invazivními druhy vegetace.

Zachování kvality lesních porostů

Příhraniční hory a podhorské oblasti v Trojzemí jsou pokryty lesy. Pro zachování lesních ekosystémů a kvality hospodaření v příhraničí je nutná společná koordinace činností na obou stranách hranice.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Po ekologické katastrofě v 80. letech minulého století, kdy porosty příhraničních Lužických, Jizerských hor a Krkonoš byly oslabeny průmyslovými exhalacemi a následně byly napadeny kůrovcem, došlo postupně k obnovení lesního porostu. Při obnově lesa byly použity nové nepůvodní druhy stromů. Ty se nyní ukazují jako nevhodné, tento obnovený lesní porost postupně chřadne a je napaden houbovým onemocněním. Tyto odumírající porosty jsou postupně nahrazovány původními dřevinami. Vlivem silného zhoršení zdravotního stavu lesů v posledních letech byla tato činnost zintenzivněna. Kvalita lesního porostu je dána zejména jeho skladbou. Potvrzuje se, že původní skladba lesa je odolnější vůči lesním škůdcům než nepůvodní druhy stromů. Pro zachování kvality lesa není rozhodující jen trvalá stabilita lesních porostů, ale podpora, udržení a obnova celého původního ekosystému lesa.

POTENCIÁL

Trvalé zachování zdravých lesů v Trojzemí, zejména v příhraničních horách. Tyto lesy jsou základem pro zachování ekosystému v celém území.

Udržení krajinného rázu v příhraničí

Příhraniční oblasti Trojzemí si díky své periferní poloze často zachovaly původní a nedotčený krajinný ráz. Proto se staly atraktivními z hlediska cestovního ruchu i pro trvalé bydlení venkovského typu. K udržení krajinného rázu je však potřeba vzájemná přeshraniční koordinace.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Při ochraně krajinného rázu je možné uplatnit pouze nástroje, kterými disponují územně správní jednotky v jednotlivých zemích Euroregionu. Proto je vhodné, aby se do udržení jedinečného krajinného rázu v Trojzemí zapojily všechny organizace, které těmito zákonnými a legislativními nástroji disponují. Jejich spolupráce a vzájemné předávání informací o připravovaných územních studiích nebo změnách v územním plánu je pro udržení krajinného rázu nezbytná. V případě vzniku nových staveb nebo prvků měnících krajinný ráz by bylo vhodné informovat sousední státy a vyžádat si jejich stanovisko k zamýšlené stavbě.

POTENCIÁL

Společná spolupráce na národních úrovních pro zachování jedinečného krajinného rázu Euroregionu, který byl historicky vytvořen vlivy kulturních zvyklostí zde žijících národů.

Hranice přesahující světelný smog

Každodenní život obyvatel v těsném příhraničí vyžaduje vzájemný respekt a ohledy. Z toho důvodu je nutné často přizpůsobit činnost nebo podnikání na jedné straně hranice tak, aby obyvatelé na straně druhé nebyli negativně zasaženi. To se týká i přeshraničního světelného smogu, který patří mezi negativní projevy moderní doby.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Světelný smog vzniká zejména nadměrným osvětlením obytných a průmyslových aglomerací, v zimě i osvětlením lyžařských sjezdových tratí. Mezi velké světelné znečišťovatele v příhraničí patří výrobní společnosti, nákupní centra a další organizace. Polská společnost, která nedaleko českých a německých hranic provozuje velké skleníky na pěstování zeleniny, byla velkým producentem světelného smogu. Po protestech z české i německé strany došlo k odstínění osvětlení a situace se zlepšila. Je však nutné v celém Euroregionu Nisa pracovat na společném a průběžném snižování světelného smogu. Ten snižuje kvalitu území Jizerských hor a jeho okolí, zejména oblasti, která byla prohlášena za první rezervaci tmy na světě. Oblast tmavé oblohy se rozkládá na necelých 75 kilometrech čtverečných, kromě české obce Jizerka se v ní nachází i polská obec Orle.

POTENCIÁL

Zachovat, případně rozšířit první rezervaci tmy na světě. Cílenými a plánovanými opatřeními společně snižovat a regulovat světelný smog na území Euroregionu Nisa.

Nelegální vývoz odpadů

Každá země v Trojzemí má stále odlišná pravidla pro nakládání s komunálním a průmyslovým odpadem a pro jeho likvidaci. V příhraničí dochází často z důvodů ekonomické výhodnosti k převážení odpadu přes hranice a k zakládání nelegálních skládek. Ty mohou trvale poškozovat životní prostředí příhraničí.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Pro zamezení nelegálního obchodu s odpadem přes hranici z jednoho státu do druhého je nutno, aby byla nalezena společná preventivní opatření, která by tuto činnosti odstranila nebo alespoň minimalizovala. Zároveň v případech, kdy jednorázově dojde nebo pravidelně dochází k této nelegální činnosti, která může ekologicky ohrozit sousední zemi, musí dojít co nejrychleji k přeshraniční spolupráci k vypátrání viníka, okamžitému zamezení jeho činnosti a k jeho potrestání. Musí být vytvořeny nástroje, aby viník sám musel odstranit a ekologicky zlikvidovat nebo zaplatit ekologickou likvidaci nelegálně přeshraničně dovezeného odpadu.

POTENCIÁL

Na základě přeshraniční spolupráce všech zainteresovaných územně správních subjektů vytvořit a aktivně využívat opatření, která zamezí nelegálnímu přeshraničnímu obchodu s průmyslovým a komunálním odpadem.

Rizika přeshraničních lesních požárů

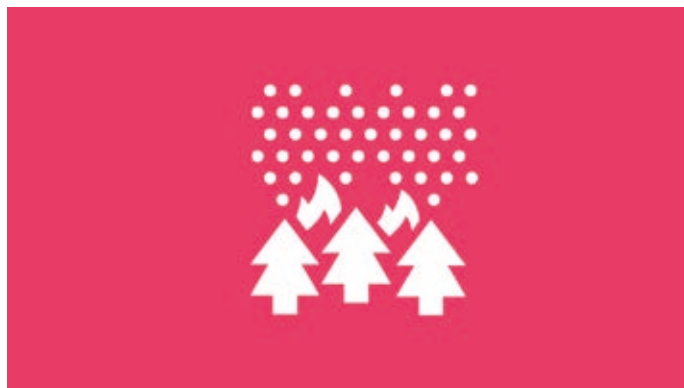
Periferní poloha příhraničních lesních porostů je často překážkou při likvidaci požárů. V případě lesního požáru v blízkosti státních hranic je lokalizace a přístup s hasičskou technikou mnohem náročnější. Přeshraniční spolupráce je proto nezbytná, neboť z druhé strany hranice může být boj s požáry často jednodušší a společná koordinovaná činnost z obou stran hranice účinnější.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

V letních měsících při zvýšené návštěvnosti hor v době letních prázdnin a při déletrvajícím suchu existuje zvýšené riziko letních lesních požárů. Při souběhu negativních meteorologických podmínek sucha a větru se lesní požáry šíří velkou rychlostí. Je proto nutné, aby vzniklý požár v území Euroregionu byl rychle ohlášen a co nejrychleji lokalizován hasiči s nejrychlejším možným dojezdem na požářiště. Přeshraniční spolupráce hasičských sborů ze všech stran příhraničních hor je základním předpokladem pro účinný a rychlý boj s požárem. Společná koordinovaná činnost hasičů z obou stran hranice je v těžko přístupném terénu mnohem efektivnější.

POTENCIÁL

V případě vzniku lesního požáru v příhraničí lokalizovat požár co nejrychleji ve spolupráci s hasiči z druhé strany hranice. Zabránit tak vzniku velkých škod na lesních porostech na obou stranách státních hranic.

Jazyková bariéra integrovaných záchranných složek (IZS)

Každodenní život v příhraničí klade nároky na schopnost se dorozumět také na druhé straně hranice. To platí mnohem více při krizových situacích, kdy zasahují v příhraničí složky Integrovaného záchranného systému více států. Při společných zásazích IZS, které se realizují většinou při velkých přírodních katastrofách, průmyslových nehodách či požárech s přesahem státních hranic, je nutno, aby jazyková bariéra mezi záchrannými složkami byla minimální.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Jazyková bariéra může být limitující při společných přeshraničních zásazích IZS. V krizových chvílích mezinárodního zásahu může každé nedorozumění znamenat zranění nebo i ohrožení lidského života. Je proto nutné, aby znalost jazyka sousední země byla u členů záchranných složek co nejvyšší. Pro zjednodušení dorozumívání mezi jednotkami z více zemí je možno vyzkoušet a používat nejmodernější techniku, která jazykové znalosti může částečně nahradit. Zároveň by osobní jazykové znalosti členů IZS měly být co nejvyšší a pravidelně by mělo docházet k jejich obnovování formou společné výuky.

POTENCIÁL

Zvýšit akceschopnost Integrovaného záchranného systému při společných zásazích jednotek z více států snížením jazykové bariéry u složek IZS.

Vytváření a aktualizace plánů integrovaných záchranných složek (ISZ)

Přírodní nebo živelné katastrofy se šíří bez ohledu na státní hranice. Při zmírňování jejich následků v příhraničí je zapotřebí koordinovaný přístup integrovaných záchranných systémů všech stran. Pro mezinárodní spolupráci složek IZS je vhodné vytvářet včas přeshraniční společné plány IZS a pravidelně je aktualizovat.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

V roce 2004 byla založena expertní skupina EUREX – Přeshraniční krizová spolupráce, která spojuje složky Integrovaného záchranného systému Euroregionu Nisa. Vytvoření a aktualizace přeshraničních společných plánů Integrovaného záchranného systému je aktuální pro všechny jeho hlavní složky, zdravotnické záchranné služby, hasiče i policii. Je vhodné k této činnosti přizvat i ostatní důležité složky IZS, např. horskou službu, červený kříž a městskou policii. Při tvorbě a aktualizaci společných plánů je nutno respektovat a dodržovat legislativní povinnosti jednotlivých zemí. Ty mohou být do určité míry při spolupráci limitující, proto je možné a vhodné postupně tyto legislativní překážky odstraňovat.

POTENCIÁL

Shromažďovat zkušenosti a data potřebná pro tvorbu a aktualizaci společných plánů IZS. Pro jejich kvalitní a smysluplné vypracování případně iniciovat legislativní změny respektující potřeby IZS při uskutečňování přeshraniční pomoci.

Přeshraniční rychlá letecká pomoc

Letecká záchranná pomoc se stala standardní složkou rychlé záchranné pomoci. Příhraničních oblastí jsou často v dosahu letecké pomoci z obou stran hranice. Toto přeshraniční pokrytí se stává potencionální výhodou, ale pro její využívání je nutné provádět pravidelné mezinárodní úkony, mezi které patří např. oficiální žádost o pomoc, aby mohla být v případě potřeby přeshraniční rychlá letecká pomoc využita.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Spolupráce zdravotnických záchranných služeb přes hranici se rozvíjí od roku 2007. Podle evropské legislativy stačí pro přeshraniční leteckou pomoc dohoda mezi Libereckým krajem a Saskem. Chybí dohoda s polskou stranou. Přeshraniční rychlá letecká pomoc dnes není standardně využívána. Její provozování musí splňovat podmínky standardního leteckého provozu. Jednou ze základních podmínek je např. osvětlení přistávací a vzletové plochy. Provoz letecké záchranné služby je dnes limitován mnohými faktory, které je nutno postupně odstraňovat, a na celém území Euroregionu Nisa vytvářet podmínky pro běžné užívání přeshraniční rychlé letecké pomoci.

POTENCIÁL

Vytvořit kooperativní síť letecké záchranné služby mezi třemi státy v Euroregionu Nisa s podporou územně správních celků Euroregionu, případně podporou vlád všech tří zemí.

Drogy nemají hranice

Přeshraniční distribuce drog a drogová závislost zejména mladistvých je velkým problémem všech tří zemí sdružujících se v Euroregionu Nisa. Boj s výrobou a požíváním drog včetně prevence musí být prováděn koordinovaně na všech třech stranách, tak aby měl nadnárodní dosah a byl dostatečně účinný.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Nelegální výroba, distribuce a prodej drog jsou nezákonné činnosti, které jsou stále monitorovány bezpečnostními složkami a policií. Přes restrikce jsou tyto činnosti stále lákavé pro některé organizované nelegální skupiny z důvodů vidiny finančních zisků. Dnes je největším problémem v příhraničí nelegální pěstování marihuany a výroba syntetických drog. Surovinou pro syntetickou drogu jsou nejčastěji léky. Ty se většinou nelegálně dostávají z Polska do Česka, kde se syntetická droga vyrábí. Následně se nelegálně vyrobené drogy pašují pře hranice a prodávají v Německu, Polsku, ale i v dalších zemích.

POTENCIÁL

Ve spolupráci jednotlivých zainteresovaných institucí v Trojmezí vypracovat, používat a aktualizovat účinné postupy v boji proti nelegální činnosti spojené s výrobou, distribucí a konzumací drog.

Přeshraniční trestná činnost

Otevření státních hranic v rámci schengenského prostoru a různá kupní síla obyvatel v jednotlivých zemích má svůj podíl na přeshraniční trestné činnosti. K jejímu systematickému omezení je žádoucí koordinovaná a soustavná přeshraniční policejní a celní spolupráce.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Přeshraniční trestná činnost znamená pro pachatele nebo skupinu pachatelů částečnou anonymitu. Při přeshraniční trestné činnosti dochází k dělení jednotlivých úkonů trestné činnosti tak, aby nemohla být jednoduše podchycena a všichni pachatelé, aby byli potrestáni. Mezi nejčastějšími druhy přeshraniční trestné činnosti jsou krádeže vozidel, traktorů a speciální techniky, jejich převoz do dalších zemí, dále výroba a distribuce drog nebo padělaní a distribuce falešných peněz. Dochází také k neorganizovaným drobnějším krádežím v příhraničí, kdy pachatelé jsou často sociálně slabší obyvatelé ze sousední země.

POTENCIÁL

Přeshraniční spolupráce všech organizací zabývajících se prevencí, rozkrýváním a vyšetřováním přeshraniční trestné činnosti.

Přeshraniční kriminalita

Příhraniční oblasti jsou často místem zvýšené kriminality. Její vyšetřování vyžaduje mnohdy přeshraniční spolupráci všech složek zabývajících se odhalováním kriminality na obou stranách hranice. Jedná se o citlivou a administrativně velice náročnou činnost.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Přeshraniční kriminalita má svoje specifické znaky. Většinou dobře organizované kriminální skupiny využívají ke své nelegální činnosti rozdílnost legislativy jednotlivých zemí a různé postupy policejních orgánů. Po spolupráci policejních složek při odhalení přeshraniční trestné činnosti je nutná i součinnost dalších státních organizací zabývajících se vyšetřováním a dokazováním trestné činnosti a následné odsouzení pachatelů. K těmto činnostem je nutná i přeshraniční spolupráce různých organizačních složek státu. Jedná se o spolupráci různého druhu včetně spolupráce administrativní. Tato přeshraniční součinnost je někdy časově náročná.

POTENCIÁL

Zjednodušit přeshraniční spolupráci všech subjektů zabývajících se kriminalitou. Rychlou přeshraniční součinností zainteresovaných organizací při vyšetřování a trestáním přeshraniční kriminality snižovat přeshraniční kriminalitu.

Rozdílná pravidla dotačních programů

Různé dotační programy mají různá pravidla a administrativní náročnost. Jedná se o základní překážku, která omezuje potenciální žadatele ve využívání dotačních programů a bezchybném čerpání finančních prostředků.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

V rámci různých dotačních programů Evropské Unie existují rozdílné administrativní podmínky a pravidla pro různé dotační programy. Pro některé dotační programy se mohou pravidla poskytnutí dotace částečně měnit i během jejího čerpání. Při vlastní realizaci projektu a čerpání dotačních prostředků tak může zbytečně docházet k vyšší administrativní chybovosti. Ta může být potrestána finanční sankcí ze strany poskytovatele, respektive jeho kontrolních mechanismů. Sjednocení pravidel pro čerpání finančních dotačních prostředků z různých programů EU by tak usnadnilo administrativní činnost a snížilo chybovost žadatelů.

POTENCIÁL

Harmonizovat a sjednocovat postupy pro čerpání finančních prostředků z různých dotačních fondů EU, zejména fondů určených pro přeshraniční spolupráci.

Hledání nových partnerství

Je vhodné, aby se rozšiřovaly přeshraniční pracovní struktury Euroregionu Nisa o další aktivní jednotlivce a skupiny, ze všech tří příhraničních území Euroregionu Nisa. Je vždy přínosné zapojovat do činností nové aktivní lidi různých profesí a zaměření. Ti jsou zpravidla nositeli nových nápadů a výzev, které umí zrealizovat.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Pro další rozvoj Trojmezí, by bylo přínosem, rozšiřovat jeho aktivní pracovní základnu o nové spolupracovníky, kteří budou aktivně přicházet s novými nápady a projekty. Na základě jejich spolupráce se stávajícími zkušenými pracovníky v Euroregionu Nisa, mohou být realizovány větší i drobné projekty. Ty mohou mít nezanedbatelný přínos pro rozvoj území i obyvatele Euroregionu Nisa.

Pro tyto potřeby, je určeno „60. Volné téma“ této publikace, s jednoduchou projektovou osnovou.

POTENCIÁL

Hledat a najít nové lidské zdroje pro přeshraniční spolupráci, které napomohou vymýšlet a realizovat nové projekty, pro rozvoj Euroregionu Nisa. Bude tím podpořen udržitelný rozvoj tohoto příhraničního území všech 3 sousedících zemí.

Statistické informace

Důležitým podkladem pro rozhodování o budoucím demografickém, ekonomickém a sociální vývoji v jakémkoliv územním uskupení, a tedy i v Trojmezí, jsou statistické údaje. V rámci mezinárodního kontextu je problémem vzájemná porovnatelnost získaných dat v metodickém vymezení, čase a v prostoru.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Statistická data různého druhu jsou shromažďována od vzniku Euroregionu Nisa. První publikace zaměřená na základní údaje o euroregionu vznikla v roce 1994, v následujících pěti letech byly vydávány materiály jednorázově nebo nepravidelně, a to na různá témata. Od roku 2000 se pravidelně připravuje v elektronické podobě datová sada Základní údaje o Euroregionu Nisa, zahrnující údaje především o obyvatelstvu, bytové výstavbě, registru ekonomických subjektů, zaměstnanosti, kultuře, struktuře půdy a v posledních letech jsou cenným zdrojem také údaje o návštěvnosti a kapacitách hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu. Od roku 2003 se sleduje cenová hladina potravinářských výrobků a služeb v jednotlivých částech Trojmezí. Stěžejním zdrojem dat je pak ročenka Euroregionu Nisa. Nabídku uzavírají úzce tematicky zaměřené publikace (Děti v Euroregionu Nisa, Muži a ženy v Euroregionu Nisa apod.).

POTENCIÁL

Pro udržitelný ekonomický rozvoj této oblasti je důležité, aby byly vytvořeny předpoklady pro pravidelný statistický sběr a zveřejňování dat v celém Trojmezí za použití jednotné metodiky. Předmětem zájmu budou především sociální statistiky, ale je potřebné získat také údaje z makroekonomiky, průmyslu nebo stavebnictví. Potom budou data využitelná pro podporu ekonomického rozvoje Euroregionu Nisa.

Rychlá přeshraniční zdravotnická pomoc

Zvyšující se pohyb obyvatel, kteří cestují za prací, nebo ve volném čase za turistickými cíli v příhraničí, vede k riziku vzniku situace, kdy je potřeba využít rychlou lékařskou pomoc.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Dojezdová doba pro rychlou zdravotní pomoc je určena zákonem, např. v České republice je to do 15 minut od nahlášení. Existují však okolnosti, kdy zákonem stanovený čas pro poskytnutí rychlé lékařské pomoci lze dodržet jen s obtížemi. Důvodem může být zhoršená dopravní dostupnost místa kvůli meteorologickým podmínkám, mimořádné události se zvýšeným počtem zraněných při dopravních nehodách, ekologických haváriích a podobně. Přitom poskytnutí rychlé zdravotnické pomoci ve velmi krátkém čase může často zachránit lidský život. Pro tyto mimořádné situace je nutné, aby mohla být poskytnuta rychlá zdravotnická pomoc i přes hranice. Pacient by po poskytnutí nejnnutnější rychlé přeshraniční zdravotní pomoci byl následně předán do zdravotní péče ve své zemi.

POTENCIÁL

Využít synergii zdravotních zařízení a personálu při přeshraničním poskytování rychlé zdravotnické pomoci při mimořádných událostech a záchraně lidských životů.

Spolupráce nemocnic

Kvalitní zdravotní péče patří mezi základní a důležité společenské hodnoty zemí EU. Jednotlivé země společenství mají různé zákony pro poskytování zdravotní péče. Mají však stejnou potřebu, aby zdravotní péče byla poskytována co nejkvalitněji.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Na stranách hranic tří států Trojzemí je dnes zajištěna zdravotní péče všem obyvatelům. Tu je nutno cíleně zlepšovat a rozvíjet. Jedna z možných forem zlepšování je i přeshraniční spolupráce nemocnic. Mezinárodní spolupráce nemocnic má dnes celou řadu překážek. Mezi největší patří předpisy pro finanční úhrady zdravotních pojišoven a právní rámec pro vlastní zdravotnickou práci a spolupráci lékařů a zdravotníků. Existuje zde stále i jazyková bariéra. Překážky, které jsou vytvořeny rozdílnou legislativou, je nutno specifikovat a poté iniciovat a provést příslušné legislativní změny. Spolupráce nemocnic je možná také prostřednictvím vzájemného vzdělávání zdravotního personálu a lékařů formou stáží na nejlepších zdravotních pracovištích v Euroregionu nebo krátkodobou personální výpomocí.

POTENCIÁL

Postupná harmonizace a sjednocování zdravotních předpisů a legislativy za účelem spolupráce nemocnic při poskytování přeshraniční zdravotní péče v Euroregionu Nisa.

Letní přeshraniční festival

V letním období, hlavně o prázdninách probíhá mnoho tradičních kulturních akcí a festivalů, které jsou oblíbeny a mají vysokou návštěvnost. Tyto akce mají většinou národní charakter, i když na nich bývají i účinkující ze zahraničí.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

V regionu Euroregionu Nisa chybí klasický letní mezinárodní přeshraniční hudební festival pro širokou veřejnost, nebo podobná kulturní akce, na které by vystupovali umělci z Polska, Německa a Česka. Kulturní akce by podpořila vzájemné sblížení obyvatel všech tří zemí. Základními kameny by mohly být již malé „domácí“ hudební festivaly, pořádané v různých městech jednotlivých zemí Euroregionu Nisa. Ty by se mohly jednou za tři roky proměnit v mezinárodní hudební festival. Jednotlivé země Trojzemí by se střídaly v jejich pořádání. takzve festival by se konal v jedné zemi vždy jednou za tři roky. Koncept festivalu a způsob pořádání by záležel na dohodě iniciátorů a pořadatelů. Může vzniknout i zcela nový festival v trvání jednoho nebo dvou dnů. Hlavními garanty festivalu by mohly být územně správní celky zemí v Trojzemí. Realizaci by uskutečňovala jednotlivá pořadatelská města ve spolupráci s dalšími subjekty v Trojzemí. Marketing na akci by bylo vhodné realizovat současně ve všech třech zemích.

POTENCIÁL

Pravidelně pořádat mezinárodní letní přeshraniční hudební festival, který by obohatil letní kulturní kalendář a mohl by propojovat celé území Euroregionu Nisa a propagovat jej.

Divadla

Gerhart Hauptmann byl nositelem Nobelovy ceny za literaturu z roku 1912, žil ve Szklarske Porebe. Jméno Hauptmannů přilákalo do oblasti řadu hostů ze světa kultury. Kulturního dědictví tohoto rodu by mohlo být využito i dnes ve prospěch všech divadel z území Trojmezí.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Ve větších městech Trojmezí existuje několik stálých divadelních scén. V rámci tohoto území však dostatečně nefunguje pravidelné hostování divadel přes hranici. Jméno Gerhart Hauptmann by se mohlo stát záštitou pro sérii divadelních představení s přeshraničním dosahem. Při představeních, která se konají v jiném než rodném jazyce, existuje jazyková bariéra. Tu však lze překonat technickými prostředky. Texty jsou překládány a běží současně s dějem v cizím jazyce na čtecím panelu, umístěném obvykle nad scénou. Zařízení tohoto druhu již používá divadlo F.X. Šaldy v Liberci pro návštěvníky z Německa, kteří do Liberce na divadelní představení jezdí. Jde tedy o již odzkoušené technické zařízení, které by mohlo být zakoupeno a používáno i v dalších divadlech ERN.

POTENCIÁL

Možnost obohacení výběru divadelních představení v Euroregionu Nisa a zvýšení návštěvnosti jednotlivých scén.

Síť muzeí

Poměrně velké množství muzeí různé velikosti a zaměření má velký potenciál pro turistický ruch v Trojmezí. Ten není vždy plně využit z různých důvodů, např. z neznalosti existence muzea nebo z důvodů neposkytování slev na vstupném.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Ke zvýšení atraktivnosti a návštěvnosti muzeí by mohlo přispět vzájemné přeshraniční poskytování slev pro návštěvu muzea v sousední zemi. Forma poskytování slev by probíhala po dohodě parterů tak, aby nedocházelo k diskriminaci jednotlivých muzeí ani návštěvníků. Zároveň by docházelo k vzájemné podpoře v propagaci jednotlivých muzeí. Pro návštěvníky by pak například byla motivující možnost, že čím více muzeí navštíví za určitou dobu, tím větší mu bude poskytnuta sleva na vstupence. Je také možné vydávat časově omezené vstupenky. Vstupné mezi muzei by bylo spravedlivě rozdělováno podle předem stanoveného a schváleného klíče. Pro vznik sítě muzeí Euroregionu Nisa jsou nutné i další podpůrné aktivity, např. vytvoření interaktivní mapy a jednotného portálu na webu. V propojené síti muzeí může probíhat i vzájemné poznávání na profesní úrovni, setkávání zaměstnanců, poznávání sbírkových fondů ostatních muzeí například formou jednodenních setkání ve vybraném muzeu či galerii apod.

POTENCIÁL

Vytvořit přeshraniční spolupracující a zajímavou síť muzeí, která zvyšuje návštěvnost u jednotlivých muzeí a zároveň zvyšuje profesní kvalitu svých zaměstnanců.

Inkubátor

Podnikatelský přeshraniční inkubátor slouží pro podporu podnikatelů. Obdobná instituce tohoto druhu a zaměření, která by podporovala nové podnikatelské aktivity v přeshraničním prostředí Euroregionu Nisa, bohužel zatím chybí.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Podnikatelský inkubátor pomáhá začínajícím, zejména mladým podnikatelům realizovat jejich podnikatelské nápady a uvádět na trh nové výrobky a služby. Každý stát má na území Euroregionu Nisa vysokou školu. Pro podporu nových absolventů-talentů ze škol však neexistuje žádný přeshraniční systém. V Trojmezí není mezinárodní instituce, která by podporovala projekty mladých lidí pomocí tzv. start-upu a zároveň by podporovala jejich vzájemnou přeshraniční spolupráci. Pro vytvoření prostředí, které podporuje a spojuje zajímavé nápady začínajících podnikatelů ve všech zemích, by bylo vhodné vybudovat přeshraniční podnikatelský inkubátor. Ten by podporoval spolupráci talentů a zároveň jim poskytl administrativní zázemí se základním moderním technickým vybavením (např. 3D tiskárna).

POTENCIÁL

Společně v Trojmezí vytvořit podmínky pro přeshraniční podporu nových začínajících podnikatelů a jejich spolupráci s vysokými školami. Udržet zde mladé lidi, kteří mají potenciál vymyslet a vyrábět nové produkty a výrobky pro zachování udržitelného hospodářského rozvoje území.

Nedostatek finančních prostředků

Oblast v příhraničí tří států – Německa, Polska a Česka – patřila vždy mezi chudší oblasti svých zemí. Od války 1945 do roku 1989 zde byla dlouhodobě velmi zanedbávána výstavba i rekonstrukce infrastruktury různého druhu. Tento dlouhodobě vytvořený investiční dluh je patrný v území Euroregionu Nisa i dnes.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Přes zvýšenou investiční činnost, která nastala po roce 1990, existuje stále v příhraničních oblastech Trojmezí investiční finanční dluh na opravách i nové výstavbě. Jde zejména o železniční tratě, silnice nižších tříd, občanskou vybavenost v menších obcích a památky různého druhu. Na mnohé infrastruktury, která je místně důležitá, je zřejmá technická i morální zastaralost. Přes dlouhodobou možnost a aktivní využívání investičních potřeb v příhraničí z fondů EU existuje ve využívání těchto finančních zdrojů problém. Velmi často stává, že podporované a dotované aktivity se neslučují s reálnou potřebou území v příhraničí. Výzvy k žádostem o finanční dotace nereflktují skutečné potřeby území Euroregionu Nisa.

POTENCIÁL

Společnými silami členů Euroregionu Nisa se zasadit o možnost ovlivňovat zaměření dotačních titulů EU pro prosazení společných a specifických potřeb v území Euroregionu Nisa.

Sport odbourává mentální hranice

V příhraničí dochází k jednorázové nebo opakované spolupráci některých sportovních klubů. Většinou jde o pořádání přeshraničních sportovních akcí pro děti a mládež, půjčování sportovních areálů pro mimořádné sportovní akce apod.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

V některých oblastech sportu dochází v Trojmezí k mezinárodní spolupráci sportovních klubů. Jde o spolupráci pravidelnou i nepravidelnou. Rozdílná je i výkonnostní úroveň sportů, v kterých k přeshraniční spolupráci dochází. Basketbalisté klubu Turów Zgorzelec si v minulých letech v basketbalové soutěži Eurocup zvolili libereckou arénu jako své domácí prostředí. V rámci přeshraničního projektu www.hockey-united.eu se konají zápasy mladých českých a německých hokejistů v příhraničí ve Šluknovském výběžku. Probíhá také personální spolupráce menších sportovních klubů s nedostatkem trenérů například ve florbalu. Tato spolupráce podporuje sportovní činnost v menších městech a obcích. Je proto nutné ji i nadále rozvíjet pro její společenskou prospěšnost a ekonomickou výhodnost.

POTENCIÁL

Sportovní přeshraniční spolupráce sportovních klubů v příhraničí je významně spojena s odbouráváním mentální hranice způsobené rozdílnými sociálními a kulturními zvyklostmi v sousední zemi. Snižuje ekonomickou náročnost na stavbu a údržbu sportovišť, rozvíjí mezinárodní spolupráci mezi sportovními kluby.

Obnovitelné energetické zdroje

Koncem 90. letech bylo území severních Čech, východ Saska a jihozápad Polska označováno jako „malý černý trojúhelník Evropy“. Území bylo historicky zdrojem velkého znečištění vody a vzduchu z uhelných elektráren a průmyslu.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Výroba elektrické energie z tradičních fosilních paliv má prokazatelně negativní vliv na životní prostředí. Využívá jednorázově a nevratně přírodní energetické zdroje. Pro zachování udržitelného rozvoje a čistého životního prostředí je nutno neustále zvyšovat podíl na výrobě elektrické energie pomocí obnovitelných energetických zdrojů. Jde zejména o výrobu ze sluneční energie a z větru. Zároveň je nutno zachovat přírodní krajinný ráz při výstavbě těchto nových zdrojů energie a negativně nezasahovat do citlivých ekosystémů. Proto by měla být stavba nových a rozšiřování starých energetických zdrojů plánována a schvalována v součinnosti všech sousedních zemí Trojmezí.

POTENCIÁL

Společně plánovat energetické zdroje a schvalovat energetické projekty, které mohou mít negativní vliv na krajinný ráz nebo negativně ovlivňují ekosystémy krajiny.

Technoparty v příhraničí

Technoparty s hlasitou reprodukcí „dunivé“ hudby obtěžují obyvatele bližších i vzdálenějších obcí. Hudební reprodukce obvykle přesahuje povolenou hladinu hluku. Tyto akce jsou doprovázeny i dalšími negativními projevy, například znečištěným místem konání a jeho blízkého okolí. Zakázání těchto akcí je problematické, protože se většinou konají na soukromých pozemcích.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Technoparty se konají v létě a trvají několik dní. Ozvučení akce sound systémy s charakteristickým dunivým zvukem je slyšet i několik desítek kilometrů daleko. V případě, že se tato „hudební produkce“ koná v příhraničí, přesahuje tento nepříjemný zvuk státní hranice. Obtěžuje obyvatele obcí a měst v sousední zemi. Jejich obyvatele často o konání technoparty ani nevědí. Zástupci obcí sousedních zemí těžko zjišťují zdroj hluku a stížnosti přes hranice přicházejí pozdě a jsou proto neúčinné. Pro konání těchto akcí by bylo vhodné společně nastavit stejné přeshraniční podmínky a případně společně vyvolat i příslušné legislativní změny, které by usnadnily regulaci těchto akcí, včetně možnosti regulace hluku.

POTENCIÁL

Vzájemně se se přeshraničně informovat o pořádání akcí, které obtěžují stejným způsobem obyvatele ve všech zemích příhraničí. Společně sjednotit postup pro jejich povolování.

Vaše přeshraniční aktivita, místo pro váš přeshraniční projekt

Vaše přeshraniční téma, příležitost a aktivita může probíhat i podle potřeb území v Euroregionu Nisa, v kterém žijete.

POPIS ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Zpracujte se svými přeshraničními partnery námět na příležitost v území Euroregionu Nisa. Společně vytvořte a zrealizujte přeshraniční projekt, který přispěje ke kvalitnější infrastruktuře v území. Bude pozitivně ovlivňovat sociální oblastí společného soužití, kulturní vazby, ekonomickou spolupráci nebo jinak pozitivně zapůsobí na kvalitu přeshraničního života obyvatel Euroregionu Nisa. Aktivně se podílejte na kvalitativním rozvoji Euroregionu Nisa.

POTENCIÁL

Realizujte projekt, který kladně ovlivní potřeby Euroregionu. Zkvalitněte svůj život a tím také život ostatních obyvatel v příhraničním území.

Popis projektu

Na co je projekt zaměřen, jaký problém projekt řeší. Jak se změní stávající stav, zdůvodnění potřeby projektu a jeho přeshraniční dopad.

B
A

Název projektu

Od nápadu k realizaci

Návrh na projekt pro Euroregion
Neisse-Nisa-Nysa

C Cílové skupiny projektu

K jakým účelům bude projekt sloužit, pro koho (jakou cílovou skupinu) bude projekt určen, předpokládaná velikost cílové skupiny.

D Harmonogram realizace projektu

Předpokládaný termín zahájení a ukončení realizace projektu. Termíny zahájení a ukončení jednotlivých důležitých a nezbytných činností (aktivit) při realizaci projektu.

E Finanční odhad

Finanční odhadované nebo předpokládané náklady na přípravu projektu a jeho realizaci. Odhadované roční náklady projektu na jeho běžnou provozní činnost.

poznamky, nápady, podněty

apacitnění mezinárodních silnic
a komunikací a silnice / Nedostupná
čnická osobní přeprava na železni
Rozvoj integrované přeshraniční
ení / Bariéry v podnikání / Rozvoj
veřejné správě / Podnikatelské
niční možnost studia na střední
stezky překračující hranice / Cyklo
magistrála / Speciální přeshraniční
dně neznají hranice / Likvidace
raničí / Hranice přesahující svě
vá bariéra integrovaných záchranných
Z) / Přeshraniční rychlá letecká
Rozdílná pravidla dotačních pro
avotnická pomoc / Spolupráce v
ančních prostředků / Sport od
ří / Vaše přeshraniční aktivita

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Publikace je součástí projektu KONEG –
koordináční síť euroregionálních skupin, číslo projektu 100279578.

Publikace je vydána pro Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, ve 3 jazykových mutacích
v českém, německém a polském jazyce.

Kancelář v ČR

Euroregion Nisa
U Jezu 525/4
460 01 Liberec
Jednatel: Ing. Jaroslav Zámečník
Telefon: +420 485 226 130
e-mail: j.zamecnik@ern.cz
www.ern.cz

Kancelář v Sasku

Euroregion Neisse
Hochwaldstraße 29
02763 Zittau
Jednatel: Markus Köhler
Telefon: +49 (0) 3583 5750-0
e-mail: geschaeftsleitung@
euroregion-neisse.de
www.euroregion-neisse.de

Kancelář v Polsku

Euroregionu Nysa
ul. 1 Maja 57
58–500 JELENÍ HORA
Jednatel: Andrzej Jankowski
Telefon: +48 757 676 470 (1)
e-mail: kowal@euroregion-nysa.pl
www.euroregion-nysa.eu